

Οι πηγές στην ιστορία

Πώς γράφουμε τις απαντήσεις στις ιστορικές πηγές

1. Διαβάζω με προσοχή την ιστορική πηγή

- Κάνω ανάγνωση της πηγής (προσέχοντας τίτλο και συγγραφέα) και προσπαθώ να καταλάβω σε ποια εποχή και σε ποιο γεγονός αναφέρεται

2. Διαβάζω με προσοχή την ερώτηση

- Διαβάζω με προσοχή την ερώτηση και βεβαιώνομαι ότι έχω κατανοήσει τι μου ζητάει να απαντήσω

3. Υπογραμμίζω τα σημαντικά στοιχεία

Υπογραμμίζω αυτά που θεωρώ σημαντικά στοιχεία και τα σημειώνω με κάποιο είδος αρίθμησης (σε διαγραμματική δηλαδή μορφή)

4. Συγκεντρώνω από το σχολικό βιβλίο τις σχετικές με την ερώτηση πληροφορίες

- Πηγαίνω στο σχολικό βιβλίο και βρίσκω όποιες σχετικές πληροφορίες υπάρχουν και κάνω μια αντίστοιχη διαδικασία , δηλαδή σημειώνω σε διαγραμματική μορφή τα σημαντικά στοιχεία που σχετίζονται με την ερώτηση

Ξεκινώ να γράφω...

- α) Μπορώ να ξεκινήσω την απάντησή μου αναφερόμενος στο παράθεμα (π.χ «Το ιστορικό παράθεμα αναφέρεται στο»), ή να κάνω μια μικρή εισαγωγή στο θέμα, είτε δική μου είτε από το σχολικό εγχειρίδιο

Κυρίως θέμα...

- β) Μετά από την εισαγωγή ξεκινώ να γράφω από το σχολικό βιβλίο συνήθως (αλλά χωρίς να είναι απαραίτητη αυτή η σειρά) τις πρώτες πληροφορίες. Αν το ιστορικό παράθεμα έχει πληροφορίες σχετικές τις αναφέρω κι αυτές με την επισήμανση «επιβεβαιώνουν την ιστορική αφήγηση» ή «συμπληρώνουν/εμπλουτίζουν τις γνώσεις μας» για το θέμα. Αν το παράθεμα περιέχει πληροφορίες που δεν έχει το βιβλίο αναφέρουμε ότι το ιστορικό παράθεμα «μας προσφέρει πρόσθετες ιστορικές γνώσεις»

Συνεχίζοντας το γράψιμο....

- Με τον ίδιο τρόπο εξαντλούμε τα διαθέσιμα στοιχεία που μας δίνει το βιβλίο και το παράθεμα σε μια διαδικασία σύνθεσης (κατά προτίμηση) των στοιχείων και όχι παράθεσης (δηλ. πρώτα τα στοιχεία του βιβλίου και μετά του παραθέματος ή το αντίστροφο)

Τελειώνοντας...

- Στην τελευταία παράγραφο καλό είναι να κάνουμε μια τελική αποτίμηση του θέματος (να γράψουμε δηλ. και τη δική μας γνώμη) ή να δείξουμε ότι τελειώνουμε με μια συγκεφαλαιωτική αναφορά.

Ενδεικτικό παράδειγμα από την Ιστορία του Αρχαίου κόσμου της Α' Λ

- Η αντιμετώπιση της πολυτέλειας από τον Κάτωνα

Τους περισσότερους (Ρωμαίους) κυρίως δυσaráστησε γιατί περιόρισε την πολυτέλειά τους· να την πατάξει ριζικά τη στιγμή που η πλειοψηφία είχε επηρεαστεί και διαφθαρεί απ' αυτήν ήταν ακατόρθωτο. Για το λόγο αυτό προσπάθησε με μέθοδο να αντιμετωπίσει τη δύσκολη κατάσταση θέτοντας διατίμηση δεκαπλάσια στα ενδύματα, τα αμαξία, τα γυναικεία κοσμήματα, τα οικιακά σκεύη, όλα όσα άξιζαν περισσότερο από χίλιες πεντακόσιες δραχμές· καθόρισε επίσης, την πρόσθετη αξία τους να την εισπράττει ως έσοδο το κράτος. Προσέθεσε επιπλέον και ένα μικρό φόρο σε όσα (αγαθά) άξιζαν πάνω από χίλιες δραχμές ώστε να βαρεθούν να πληρώνουν και να αντιδράσουν (κάποιοι Ρωμαίοι), όταν έβλεπαν ότι οι απλοί άνθρωποι που ζούσαν απέριπτη ζωή και είχαν ίση περιουσία πλήρωναν λιγότερα. Έτσι ήταν αγανακτισμένοι μαζί του εκείνοι που προτιμούσαν να πληρώνουν για να διατηρήσουν την πολυτέλεια, αλλά αγανακτούσαν και εκείνοι που υποχρεώνονταν να εγκαταλείψουν την πολυτέλεια εξαιτίας της φορολογίας.

Πλούταρχος, Κάτων 18,2.

Διαγραμματική απόδοση ιστορικού παραθέματος

Μέτρα Κάτωνα για την αντιμετώπιση της πολυτέλειας των Ρωμαίων:

- ✓ Ορισμός 10πλάσιας διατίμησης σε αγαθά άνω των 1500 δρχ (ενδύματα, γυναικεία κοσμήματα, αμάξια...)
- ✓ Την πρόσθετη αξία των αγαθών θα εισέπραττε ως έσοδο το κράτος
- ✓ Ορισμός επιπλέον μικρού φόρου για αγαθά άνω των 1000 δρχ

Στόχος μέτρων Κάτωνα:

Εξαναγκασμός Ρωμαίων να περιορίσουν την πολυτέλεια, αφού ήξερε ότι δεν μπορούσε να την πατάξει ολοκληρωτικά

Αποτελέσματα:

Αγανάκτηση Ρωμαίων

Στοιχεία του σχολικού εγχειριδίου για τον Κάτωνα

- 1) Τιμητής το 184 π.Χ, λόγω της μόρφωσης, της διάκρισής του σε ανώτατα αξιώματα και της συμμετοχής του σε πολέμους
- 2) Είχε ελληνική παιδεία, πίστευε όμως ότι η επαφή των Ρωμαίων με τον ελλ. πολιτισμό διέφθειρε τα ρωμαϊκά ήθη και έφτασε στο σημείο να αποστρέφεται καθετί ελληνικό
- 3) Ήταν συντηρητικών και ηθικών αρχών
- 4) Προσπάθησε να αντιμετωπίσει την κοινωνική και πολιτική διαφθορά, επιδιώκοντας την κάθαρση στις τάξεις των συγκλητικών και των ιππέων
- 5) Πήρε μέτρα για να περιορίσει την πλεονεξία και να ελέγξει γενικά τη συμπεριφορά των Ρωμαίων
- 6) Η πολιτική του δεν απέδωσε, γιατί ο νέος τρόπος ζωής είχε ριζώσει στους Ρωμαίους

Σύγκριση στοιχείων βιβλίου και ιστορικού παραθέματος

- Αν προσέξουμε, θα παρατηρήσουμε ότι το σχολικό εγχειρίδιο μας δίνει περισσότερα στοιχεία για τον Κάτωνα σε σχέση με το ιστορικό παράθεμα, το οποίο εστιάζει μόνο στα μέτρα για τον περιορισμό της πολυτέλειας των Ρωμαίων. Επομένως θα συνδυάσουμε μόνο το στοιχείο 5 (προηγούμενη διαφάνεια) με την ιστορική αφήγηση)

Ενδεικτική απάντηση:

- Ξεκινούμε την απάντησή μας με τις πληροφορίες του σχολικού εγχειριδίου: «Πρωταγωνιστικό ρόλο... συμπεριφορά τους» και συνεχίζουμε λέγοντας π.χ: «Στα μέτρα αυτά για τον περιορισμό της πολυτέλειας αναφέρεται με συγκεκριμένες αναφορές το ιστορικό παράθεμα, που δίνει πρόσθετες πληροφορίες για το θέμα (δες διαφάνεια 11).
- Συνεχίζουμε με τα στοιχεία του βιβλίου: «Ο Κάτων είχε ελληνική παιδεία...Ρωμαϊκή κοινωνία»
- [Αν θέλουμε, γράφουμε μια επιλογική παράγραφο με μια δικιά μας αποτίμηση της προσπάθειας του Κάτωνα, όπου συνδυάζουμε και τυχόν γενικότερες γνώσεις που ίσως έχουμε]